

Datum
2026-02-19

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Mark- och planeringsenheten
Sara Lindberg
Sara.lindberg@heby.se

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Remiss En gemensam väg för PBL-ärenden. Heby kommuns yttrande

Inledning

Heby kommun har fått Boverkets rapport *En gemensam väg för PBL-ärenden – Klassificering och nationellt system* (Rapport 2025:20) på remiss från Regeringskansliet. Yttrandet ska vara Regeringskansliet tillhanda senast den 20 februari 2026. Heby lämnar härmed sina synpunkter.

Från den 1 januari 2026 samverkar Heby kommun med Tierps kommun inom bygg- och miljöområdet, då ett samverkansavtal inom samma område mellan Sala och Heby avslutats. Samverkan mellan Heby och Tierp innebär att Tierps kommuns bygglovsenhet ansvarar för myndighetsutövningen inom byggområdet för Heby kommuns räkning. Bygglovsansökningar m.m. handläggs och tillsyn enligt plan- och bygglagstiftningen utövas av bygglovsenheten i Tierp kommun. Bygglovsenheten i Tierps kommun har, genom bygglovshandläggare Nassir Rezai och bygglovschef Carin Lundberg, bistått Heby kommun med underlag till remissyttrandet.

Övergripande synpunkter

Kommunen välkomnar arbetet med att skapa en nationell klassificeringsstruktur för ärenden enligt plan- och bygglagen samt utredningen kring förutsättningarna för ett nationellt system. Vi ser frågan som central för en effektiv, rättssäker och digitalt sammanhållen samhällsbyggnads-process.

I sammanhanget kan nämnas att Heby kommuns akter i bygglovsärenden utgörs av pappershandlingar. I Tierps kommun använder handläggarna ärendehanteringssystemet EDP Vision. Ärendena är i hög grad digitaliserade och det mesta av underlaget finns digitalt. Handläggningen av Sala kommuns bygglovsärenden sker i ärendehanteringssystemet ByggR från leverantören Sokigo. Handläggningen av Heby kommuns planärenden hanteras inte i ett särskilt ärendehanteringssystem men handlingar är digitala och registreras i kommunens digitala diarium.

Såsom framgår ovan består bygglovsärenden i Heby kommun i huvudsak av pappershandlingar. Kommunen delar dock Boverkets bedömning att en ökad grad av digitalisering och standardisering i handlägningsprocessen kan bidra till ökad transparens, enhetlighet, effektivitet och kvalitet. Även Boverkets ambition att skapa bättre förutsättningar för jämförbar statistik är lovvärd.

Samtidigt vill kommunen betona följande övergripande aspekter i det fortsatta arbetet:

- Den kommunala självstyrelsen måste respekteras. Ett nationellt system får inte inskränka kommunernas möjlighet att fatta självständiga beslut i sakfrågor.
- Införandet av klassificeringsstruktur och ärendehanteringssystem bör ske stegvis, med stor hänsyn till mindre kommuner, och med ett tydligt författningsstöd för att undvika rättslig osäkerhet.
- Staten bör ta ett tydligt ansvar för finansiering och drift, särskilt för mindre kommuner med begränsade resurser.

Kommunen ser positivt på ambitionen att införa en tydlig och gemensam ärendehantering för detaljplaner och översiktsplaner. Detta kan bidra till mer förutsägbara och jämförbara arbetsflöden.

- Standardiserade moment kan underlätta uppföljning och jämförelse, men innebär samtidigt att kommunerna måste dokumentera fler processteg på ett enhetligt sätt. Kommunen ser en fördel om samråd- och granskningsutskick kan hanteras via systemet på ett rättssäkert sätt.
- En gemensam datamodell kan förbättra spårbarheten mellan översiktsplanen och kommande detaljplaner och bygglov, vilket kan skapa tydligare beslutsunderlag men kräver ändrade arbetssätt.
- Kommunen kommer behöva rapportera data enligt en gemensam struktur, vilket möjliggör bättre nationella jämförelser men kräver systemstöd och utbildning.
- Under övergångsperioden riskerar handläggningstiderna att tillfälligt öka, då parallella arbetssätt kan behöva upprätthållas.
- En strukturerad övergång kräver projektledning, IT-kompetens, systemförvaltning och tid av ordinarie personal. Staten bör beakta omställningskostnader såsom upphandling av programvara, anpassning av verksamhet och kursutbildning.

Specifika synpunkter

Klassificeringsstruktur

Heby kommun ser stora fördelar med en gemensam klassificeringsstruktur. Den kan bidra till:

- Ökad rättssäkerhet genom enhetliga processer.
- Förbättrad statistik och jämförbarhet mellan kommuner.
- Underlättad samverkan med andra myndigheter.

Vi vill dock framhålla att implementeringen kräver tydlig vägledning, utbildningsinsatser och en långsiktig förvaltning.

Kommunen föreslår en komplettering gällande klassificeringsstrukturen av översiktsplan enligt följande:

- Ny översiktsplan
- Ändring av översiktsplan (behöver beslut om uppdrag och beslut om antagande)
- Fördjupning av översiktsplan
- Ändring av fördjupad översiktsplan
- Upphävande av fördjupad översiktsplan
- Nytt tematiskt tillägg (till ÖP)
- Ändring av tematiskt tillägg (till ÖP)
- Upphävande av tematiskt tillägg (till ÖP)

Nationellt system

Kommunen ser potential i ett nationellt system för PBL-ärenden, men vill lyfta följande:

- Kostnadsfrågan är avgörande. Rapporten visar att kommunerna redan har betydande licenskostnader. Ett nationellt system får inte innebära ökade kostnader för kommunerna.
- Interoperabilitet är en nyckelfaktor. Systemet måste kunna integreras med befintliga kommunala system och den nationella digitala infrastrukturen (ENA).
- Ett nationellt system bör utvecklas i nära dialog med kommunerna för att säkerställa att lokala behov tillgodoses.
- Det nationella systemet kommer inte fungera som ett arkivsystem, därav är det viktigt att samspelet mellan kommunernas arkivering och det nationella systemet fungerar för att undvika dubbelarbete.

Lagstiftning

Kommunen instämmer i Boverkets bedömning att författningsändringar kan behövas för att fullt ut möjliggöra nyttorna av ett nationellt system. Ett tydligt rättsligt stöd är nödvändigt för att undvika osäkerhet kring informationsleveranser och lagring.

Alternativa scenarier

Scenario 4 innebär att en utpekad statlig myndighet tar fram och förvaltar en klassificeringsstruktur för ärenden enligt PBL. Strukturen kompletteras med nyckeltal ur PBL-processerna så som beslutsdatum, samrådstid med mera och en teknisk specifikation. I den tekniska specifikationen beskrivs hur struktur med mera ska implementeras. I författning ställs krav på att klassificeringsstruktur samt specifikation ska användas av kommunen.

Upphandling av systemleverantör lämnas då åt kommunerna. Det ger möjlighet att systemets interoperabilitet är bättre anpassat till kommunens befintliga system samt även kortare kontaktvägar för att justera systemet efter kommunens behov. Scenariot uppges även ge minst, eller inget, påverkan på det kommunala självstyret. Tillvägagångssättet går även i linje med hur digitala detaljplaner och planbeskrivning införts. Kommunen vill dock påtala att sedan införandet av digitala detaljplaner har marknaden för systemleverantörer minskats eftersom leverantörer slås ihop.

Sammanfattning

Heby kommun ställer sig i huvudsak positiv till Boverkets förslag om en nationell klassificeringsstruktur och ser att det finns flera fördelar med ett nationellt system för PBL-ärenden. Vi vill dock understryka att:

- Kommunal självstyrelse måste värnas.
- Staten bör ta ansvar för finansiering och drift.
- Införandet bör ske stegvis och med tydligt författningsstöd.
- Systemet måste utvecklas i nära dialog med kommunerna och säkerställa interoperabilitet.

Kommunen ser fram emot fortsatt dialog och samverkan med Boverket i det fortsatta arbetet.

I tjänsten

Mark- och planeringsenheten tillsammans med Tierps kommun bygglovsenhet